

De financiële situatie van de Vlaamse gemeenten aan de vooravond van de Corona-crisis

Wat leren we uit de jaarrekeningen 2019?

21 augustus 2020

De financiële situatie van de Vlaamse gemeenten aan de vooravond van de Corona-crisis: wat leren we uit de jaarrekeningen 2019?

I. INLEIDING

Sinds begin augustus 2020 zijn de jaarrekeningen 2019 van de Vlaamse gemeenten en OCMW's voor iedereen digitaal beschikbaar op de website van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB)¹. In deze nota wil ABB de belangrijkste financiële resultaten van die jaarrekeningen presenteren. Hoe is het gesteld met de financiën van de Vlaamse gemeenten en OCMW's aan het begin van de lokale bestuursperiode 2019-2024 en, zoals ondertussen is duidelijk geworden, aan de vooravond van de coronacrisis? Zitten de gemeentebesturen einde 2019 in moeilijke financiële papieren? Of zijn ze integendeel voldoende robuust om verwachte uitdagingen (pensioenen en extra investeringen) en onverwachte crisissen (corona) aan te kunnen?

Eerst analyseren we die vraag op een algemeen niveau (alle Vlaamse gemeenten en OCMW's samen) waarbij we de officiële normen gebruiken. Vervolgens gebeurt de analyse diepgaander door voor elke gemeente afzonderlijk meerdere indicatoren in het gezichtsveld te betrekken.

Vooraleer we tot de analyse overgaan geven we nog enkele methodologische verduidelijkingen:

- Uiterlijk op 30 juni 2020 moesten de Vlaamse gemeenten en OCMW's hun jaarrekening 2019 vaststellen en onmiddellijk daarna in digitale vorm bezorgen aan de toezichhoudende overheid (Vlaams Agentschap Binnenlands Bestuur – ABB). Indien een bestuur nog geen jaarrekening heeft vastgesteld op 30 juni, moet het digitaal een ontwerp van de gegevens van de jaarrekening bezorgen (artikel 250 DLB). Op 3 augustus 2020 bevatte de databank van ABB nog van 38 besturen geen definitieve jaarrekeningen (en dus enkel het ontwerp van de gegevens van jaarrekening)². De uiteindelijke cijfers van de jaarrekeningen 2019 kunnen dus nog licht verschillen, maar die verschillen zullen hoe dan ook slechts beperkt zijn.
- Twee zaken zijn van belang bij de presentatie en interpretatie van de cijfergegevens. Ten eerste zijn, sinds de inwerkingtreding van het decreet over het Lokaal Bestuur in 2019, de gemeente en het OCMW weliswaar nog 2 afzonderlijke rechtspersonen, maar vormen ze vanuit financieel en beleidsmatig oogpunt één rapporteringsentiteit. Bovendien pasten 40 gemeenten/OCMW's (als piloot) reeds in het boekjaar 2019 de vernieuwde versie van BBC toe ('BBC 2020'), die licht verschilt van de oorspronkelijke BBC die gemeenten/OCMW's sinds 2014 hanteren. Vanaf het boekjaar 2020 gebruiken alle gemeenten/OCMW's BBC 2020.

De cijfergegevens (ook in de overzichtstabellen - zie voetnoot 1) zijn gepresenteerd volgens het BBC-2020-stelsel én gaan uit van de gezamenlijke rapporteringsentiteit "gemeente + OCMW". De jaarrekeningen 2014 tot 2018 van de gemeenten en de OCMW's en de jaarrekeningen 2019 van de gemeenten en de OCMW's die nog niet volgens het BBC-2020-schema werken, zijn dus

¹ Voor globale overzichtstabellen: zie <https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/bbc-strategisch-en-financieel-beleid/data-en-analyses/data-tabellen>. Wil je zelf analyses maken, globaal of per (groep van) gemeente: zie <https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/bbc/data>

² Zie ook bijlage 3.

vertaald naar het formaat BBC-2020 met gemeente/OCMW als één rapporteringsentiteit. De vertaling is zo gebeurd dat de ontvangsten en de uitgaven van de gemeente en het OCMW zijn opgeteld en dat de onderlinge financiële stromen tussen beide besturen *niet* zijn uitgezuiverd. Dat is het geval voor de jaarrekeningen 2014 tot 2018 en voor 2019 voor de besturen die toen het formaat van BBC-2020 nog niet toepasten. Dat heeft vooral tot gevolg dat de toegestane en de ontvangen algemene werkingssubsidies 2019 niet zomaar vergeleken kunnen worden met, en iets lager liggen dan, die van de vorige jaren.

- Tot slot gebruiken we in het vervolg van deze nota, voor een vlottere leesbaarheid, de term 'gemeenten' daar waar het eigenlijk de gemeenten én de OCMW's zijn.

II. Globale Analyse

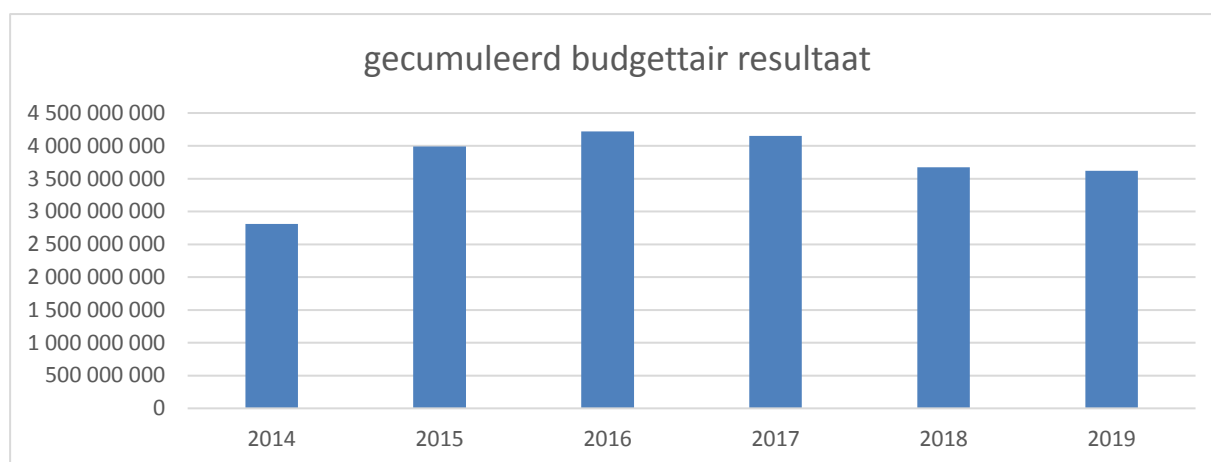
De normen

We bekijken in deze paragraaf de ‘autofinancieringsmarge’ (AFM) en het ‘gecumuleerd budgettair resultaat’ (GBR) voor het geheel van de Vlaamse gemeenten einde 2019. Tevens gaan we na wat het saldo van de exploitatie- en de investeringsverrichtingen is (omdat dit een goede graadmeter is voor het ESR-saldo van de Vlaamse lokale besturen dat later nog wordt bepaald door het Instituut voor de Nationale Rekeningen). Ten slotte geven we ook weer hoeveel de financiële schulden van de gemeenten einde 2019 bedragen, hoewel de Vlaamse BBC-regelgeving geen normen oplegt over het niveau van de schulden (de terugbetalingscapaciteit van de schulden zit vervat in de AFM).

De definitie van, en de duiding bij, de begrippen ‘gecumuleerd budgettair resultaat’, ‘autofinancieringsmarge’ en ‘saldo van de exploitatie- en investeringsverrichtingen in relatie tot het ESR-resultaat’ is te vinden in bijlage 2.

De resultaten

Het gecumuleerd budgettair resultaat (GBR)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
BR boekjaar	-578 372 119	1 184 630 473	226 805 080	-65 751 086	-479 235 035	-53 471 520
gecumuleerd BR vorig boekjaar	3 386 178 352	2 807 806 233	3 992 436 707	4 219 241 787	4 153 490 701	3 674 255 665
gecumuleerd BR	2 807 806 233	3 992 436 707	4 219 241 787	4 153 490 701	3 674 255 665	3 620 784 146

Het gecumuleerd budgettair resultaat (3,621 miljard euro in 2019) bestaat uit de som van:

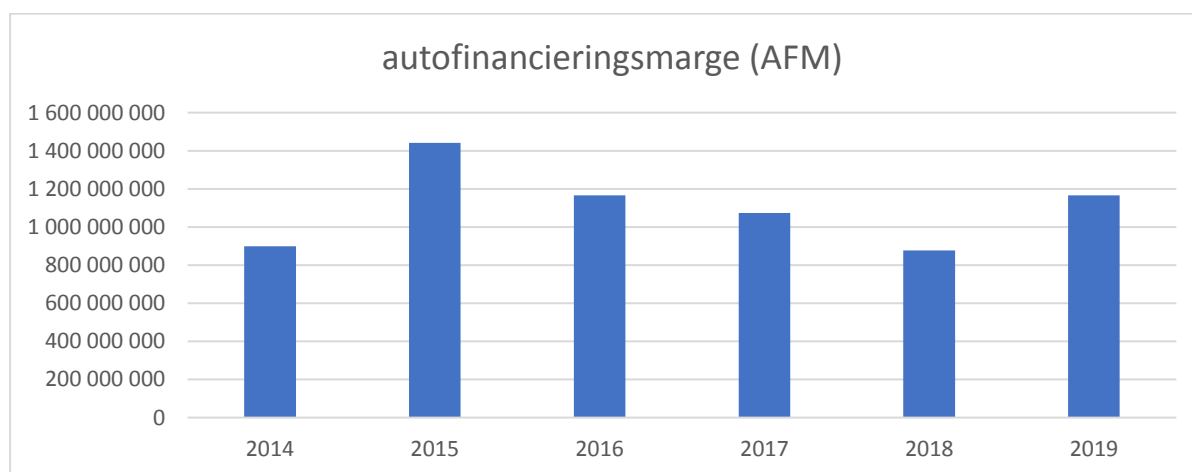
- enerzijds het budgettair resultaat van het boekjaar, zijnde het verschil (min 53,472 miljoen euro) tussen het totaal van de ontvangsten (15,638 miljard euro) en het totaal van de uitgaven (15,692 miljard euro) en
- anderzijds het uit het vorig boekjaar overgedragen gecumuleerd resultaat (3,674 miljard euro).

Het daalt met 53,5 miljoen euro of 1,5% ten opzichte van 2018.

Gezien het budgettair resultaat van het boekjaar alle ontvangsten en uitgaven omvat kan het gecumuleerd resultaat makkelijk gestuurd worden door meer (of minder) leningen op te nemen. Het financieringsbeleid van een bestuur heeft dus een belangrijke impact op het gecumuleerd budgettair resultaat. Zo namen de gemeenten 121,915 miljoen euro meer nieuwe leningen op dan in 2018 en losten ze daarenboven 44,819 miljoen euro minder af dan in 2018.

Anderzijds losten de gemeenten 57,844 miljoen meer leningen af in 2019 dan ze nieuwe leningen opnamen. Dit wijst erop dat ze globaal gezien niet genoodzaakt waren om leningen op te nemen om een positief gecumuleerd budgettair resultaat te bekomen. Het gecumuleerd budgettair resultaat van 3,621 miljard euro vormt een reserve waarmee de gemeenten 23,1% van de totale uitgaven van 2019 kunnen betalen. Hoewel sommige middelen daarvan een bestemming hebben (BBC-2014) of onbeschikbaar zijn (BBC-2020) vormt dit een stevige marge die een afdoende liquiditeit waarborgt en een stevige buffer vormt.

De autofinancieringsmarge (AFM)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
exploitatie-ontvangsten	13 119 090 501	13 697 287 948	13 628 156 448	13 803 435 050	13 796 278 468	14 011 158 093
AFM	899 049 993	1 440 788 918	1 166 610 493	1 073 809 650	876 736 731	1 166 467 396
	6,85%	10,52%	8,56%	7,78%	6,35%	8,33%

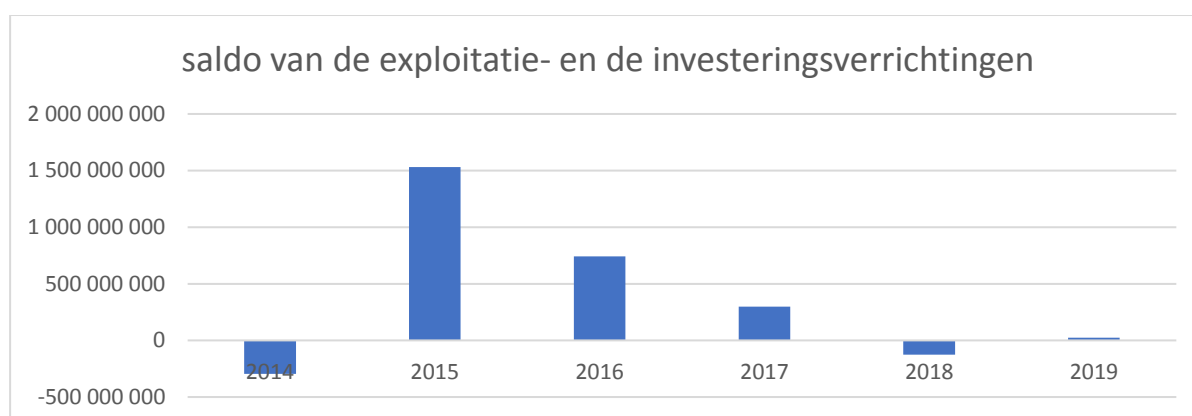
De Vlaamse gemeenten sluiten het jaar 2019 af met een hoge autofinancieringsmarge, dé norm voor de structurele financiële duurzaamheid: een overschot van 1,166 miljard euro of 8,33% van de exploitatie-ontvangsten. Dat niveau is zowel in absolute als in relatieve termen hoger dan de voorgaande jaren 2014, 2017 en 2018 ; in 2016 noteerden we gelijkaardige cijfers. Het nog hogere niveau in 2015 was te danken aan de uitzonderlijke hoge financiële ontvangsten dat jaar³.

³ De federale regelgever had beslist om de vrijstelling van de vennootschapsbelasting die de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden genoten, op te heffen voor de boekjaren afgesloten vanaf juli 2015 . Als antwoord op die maatregel keerden de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden een belangrijk deel van hun reserves uit aan hun deelgenoten, de gemeenten, voor de wijziging van het fiscaal regime uitwerking kreeg. Dit betekende wat 'doping' voor de gemeentelijke exploitatie-ontvangsten, en dus voor de autofinancieringsmarge, van 2015.

Het hoge niveau van de AFM in 2019 is te verklaren door enerzijds het onder controle houden van de exploitatie-uitgaven (die zijn met 12,219 miljard euro zelfs iets lager dan in 2018, toen ze 12,249 miljard euro bedroegen) en anderzijds de stijgende exploitatie-ontvangsten. Vooral de ontvangsten uit de aanvullende personenbelasting (APB) stegen enorm van 1,936 miljard euro in 2018 naar 2,213 miljard euro in 2019 (dit is een stijging met 277 miljoen euro of een stijging van 14%). De APB-ontvangsten van een gemeente in één boekjaar zijn afhankelijk van het inkohieringsritme van de personenbelasting door de FOD Financiën. In 2019 is 1,5 miljard euro APB van het aanslagjaar 2018 ingekohierd en al een substantieel deel van het aanslagjaar 2019, namelijk 750 miljoen. Dat laatste is een kwart meer dan de voorbije jaren. Dit gegeven zal de AFM van 2019 enigszins omhoog hebben gestuwd (ten nadele ongetwijfeld van de APB-ontvangsten, en dus van de AFM, in 2020).

Beide fenomenen (stabiele exploitatie-uitgaven en sterk stijgende APB-ontvangsten) zorgen voor een stijgend exploitatiesaldo: van 1,546 miljard euro in 2018 naar 1,791 miljard euro in 2019. De uitgaven voor de periodieke aflossingen van leningen, de andere component die de AFM bepaalt, daalden van 814 miljoen euro in 2018 naar 770 miljoen euro in 2019.

Het saldo van de exploitatie en de investeringsverrichtingen

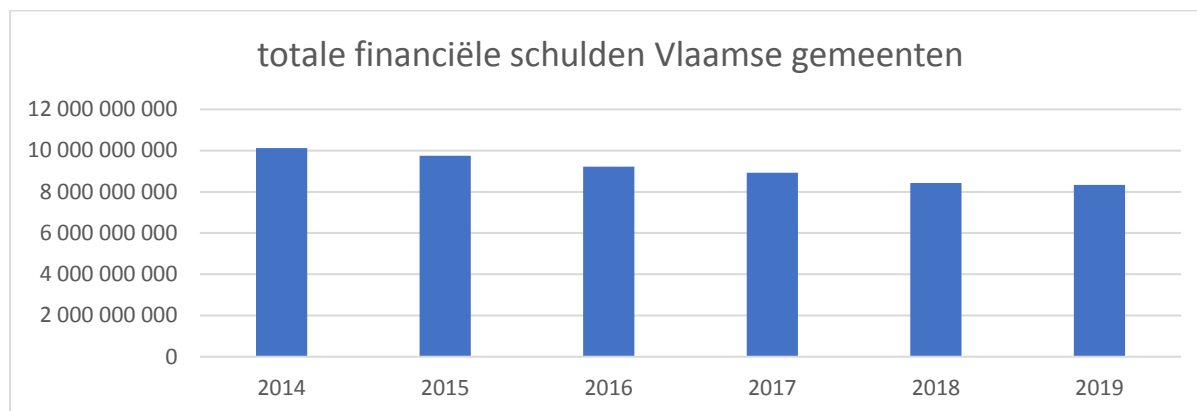

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
saldo exploitatie - investering	-294 993 277	1 530 065 347	740 880 446	296 986 899	-127 039 095	23 388 253
saldo exploitatie	1 615 494 199	2 151 417 900	1 840 384 953	1 760 942 745	1 546 971 866	1 791 912 824
saldo investering	-1 910 487 476	-621 352 553	-1 099 504 507	-1 463 955 845	-1 674 010 961	-1 768 524 571

Het saldo van de exploitatie- en de investeringsverrichtingen, dat een redelijk betrouwbare voorafspiegeling vormt van het ESR-resultaat zoals bepaald door het Instituut voor de Nationale Rekeningen, komt in 2019 licht boven het nulpunt uit (23,3 miljoen euro). Ook dit is positief, zeker gezien het relatief hoge bedrag aan investeringsuitgaven die de Vlaamse gemeenten in 2019 boekten. De 'echte' investeringen, de investeringen in materiële vaste activa (MVA), bedroegen 1,951 miljard euro in 2019. Dat is nauwelijks minder dan in het recordjaar 2018 toen we 2,075 miljard euro aan investeringen in MVA konden noteren.

Dat het saldo van de exploitatie- en de investeringsverrichtingen merklijk hoger was in de jaren 2015-2017 heeft vooral te maken met de beperktere lokale investeringsuitgaven in die jaren. In 2015 en 2016 investeerden de Vlaamse gemeenten nauwelijks 1,5 miljard euro (materieel vaste activa).

De totale financiële schulden

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Exploitatie-ontvangsten	13 119 090 501	13 697 287 948	13 628 156 448	13 803 435 050	13 796 278 468	14 011 158 093
financiële schulden	10 118 553 479	9 755 066 437	9 223 715 721	8 933 456 186	8 427 919 166	8 335 360 023
	77,1%	71,2%	67,7%	64,7%	61,1%	59,5%

De totale financiële schulden⁴ van de Vlaamse gemeenten bedragen eind 2019 8,335 miljard euro. Dat is 59,5% van de totale exploitatie-ontvangsten en 92,5 miljoen euro minder dan eind 2018.

De financiële schulden van de Vlaamse gemeenten daalden de afgelopen jaren overigens stelselmatig: van 10,118 miljard euro eind 2014 over 9,223 miljard euro eind 2016 naar 8,335 miljard euro eind 2019. Deze daling is opmerkelijk, in het bijzonder de daling van de laatste 2 jaren. In deze jaren verrichtten de Vlaamse gemeenten omvangrijke investeringsuitgaven én konden ze genieten van historisch lage rentevoeten. Men zou dus eerder een stijging van het schuldniveau verwachten. Dit alles wijst erop dat de gemeenten over aanzienlijke financiële reserves beschikken.

Overigens is die daling van de schuldenlast deels te danken aan de overname door de Vlaamse overheid, in 2018, van een deel van de schulden van 15 gemeenten die in een fusietraject betrokken waren (voor in totaal 95,2 miljoen euro).

⁴ De financiële schulden zijn de schulden opgenomen in de rekeningen 171/4, 421, 4220, 4221, 4233, 4234, 424, 430, 433 en 439.

De conclusies

Vanuit welk gezichtspunt we het ook bekijken (liquiditeitspositie, schuldniveau, structurele duurzaamheid), de financiële resultaten van de Vlaamse gemeenten als groep einde 2019 ogen fraai. De autofinancieringsmarge, veruit de belangrijkste indicator voor de structurele gezondheid van de lokale financiën, noteert (zeer) mooie waarden. Een AFM van meer dan 1,166 miljard euro (of 8,3% van de exploitatie-ontvangsten) voor 2019 betekent dat de Vlaamse lokale besturen in globo meer dan 1,166 miljard euro ter beschikking hebben voor nieuw beleid en/of nieuwe investeringen (via rechtstreekse financiering of via nieuwe leningen).

Zijn er aanwijzingen dat de positieve AFM, door éénmalige omstandigheden, onnatuurlijk hoog zou zijn, zoals dat het geval was in 2015? En dat de lokale besturen zich te vlug rijk zouden rekenen? Hier moeten we wijzen op de ontvangsten uit de aanvullende personenbelasting die, zoals beschreven, in 2019 14% (of 277 miljoen euro) hoger lagen dan in 2018. Men kan dus in 2020 een terugval in de APB-ontvangsten verwachten, als gevolg van zowel het beschreven inkohieringsritme als van de federale taks-shift die een lagere opbrengst uit de personenbelasting tot gevolg heeft.

Maar deze bemerking doet niets af van de vaststelling dat de financiële situatie van het Vlaamse lokale bestuursniveau einde 2019 in het algemeen robuust mag worden genoemd. Het lokale bestuursniveau lijkt budgettair gewapend om verwachte uitdagingen en onverwachte crisissen aan te gaan.

III. FINANCIËLE INDICATOREN PER LOKAAL BESTUUR

De indicatoren

Hoe nuttig en noodzakelijk de globale analyse ook is, het is wenselijk om ook zicht te hebben op de financiële prestaties van de individuele lokale besturen. In deze paragraaf wordt gefocust op een aantal indicatoren die een inzicht kunnen geven in de financiële conditie van individuele lokale besturen op een aantal verschillende vlakken. Het gaat om 8 indicatoren die informatie verschaffen over de fiscale inkomsten, de uitgaven, het financieel evenwicht en de schuldpositie. De verschillende indicatoren voldoen aan een aantal belangrijke eisen: ze zijn gebaseerd op openbare data die frequent hernieuwd worden, ze zijn toegankelijk en begrijpelijk en ze zijn beperkt in aantal. Deze en andere indicatoren die ook aan dezelfde eisen voldoen kunnen in de toekomst helpen om potentiële financiële problemen bij individuele lokale besturen aan het licht te brengen.

1. Tarief APB

Dit is het laatst gekende tarief van de aanvullende personenbelasting. Een laag tarief maakt het mogelijk dat een bestuur, wanneer het in financiële moeilijkheden zou verkeren, een belastingverhoging zou kunnen doorvoeren.

2. Waarde 1% APB/ exploitatie-ontvangsten⁵

Aangezien het tarief van APB enkel aangeeft of en in welke mate er nog marge is om de aanvullende belastingen te verhogen is het ook informatief om te bekijken hoeveel extra inkomsten gegenereerd kunnen worden door een dergelijke verhoging toe te passen. Deze indicator geeft daarom aan met hoeveel procent de exploitatieontvangsten kunnen stijgen bij een verhoging van 1% APB. Een relatief hoog percentage betekent dat deze gemeente een “hoog fiscaal draagvlak” heeft.

3. Tarief OOV

Dit is het laatst gekende tarief van de opcentiemen onroerende voorheffing. Een laag tarief maakt het mogelijk dat een bestuur, wanneer het in financiële moeilijkheden zou verkeren, een belastingverhoging zou kunnen doorvoeren.

4. Waarde 100 OOV/ exploitatie-ontvangsten

Aangezien het tarief van OOV enkel aangeeft of en in welke mate er nog marge is om de opcentiemen te verhogen is het ook informatief om te bekijken hoeveel extra inkomsten gegenereerd kunnen worden door een dergelijke verhoging toe te passen. Dit geeft aan met hoeveel procent de exploitatieontvangsten kunnen stijgen bij een verhoging van 100 OOV. Een hoger percentage betekent dat deze gemeente een “hoog fiscaal draagvlak” heeft.

5. Exploitatie-uitgaven per capita

⁵ Bij de exploitatie-ontvangsten werden telkens de ontvangen loonsubsidies voor het onderwijzend personeel uitgefilterd aangezien dit een loutere doorgeefpost is.

Dit is het geheel van personeelsuitgaven (zonder de uitgaven voor onderwijzend personeel ten laste van andere overheden) en uitgaven voor goederen en diensten van een lokaal bestuur, omgerekend per capita. Dit gedeelte van de exploitatie-uitgaven is afgezonderd van de rest, omdat dit het gedeelte is waar een bestuur, meer dan op de andere gedeelten (zoals individuele hulpverlening aan behoeftigen, werkingssubsidies aan o.a. politie- en hulpverleningszone, ...), beleidsmatige impact op kan hebben. Deze waarde kan een indicatie geven over de mate waarin een lokaal bestuur dat zich in financiële moeilijkheden bevindt kan terugvallen op eventuele besparingen indien nodig. Het gemiddelde van de laatste 3 jaren moet éénmalige uitschieters teniet doen.

6. Investeringsuitgaven/ exploitatie-ontvangsten

Dit is het geheel van de investeringsuitgaven t.o.v. de exploitatie-ontvangsten. Een laag bedrag duidt erop dat een bestuur relatief weinig heeft geïnvesteerd en wellicht belangrijke investeringsnoden (en dus toekomstige uitgaven) kent. Hier wordt het gemiddelde van de laatste 6 jaren genomen aangezien investeringen een lange periode kennen tussen idee en uitvoering.

7. Autofinancieringsmarge/ exploitatie-ontvangsten

De autofinancieringsmarge (AFM) geeft weer of de financiën van een bestuur structureel in evenwicht zijn en duidt aan of het bestuur in staat is zijn leningslasten te dragen met het overschot uit het saldo van de exploitatieontvangsten en uitgaven. Omdat het absoluut bedrag van de autofinancieringsmarge niet veel zegt, wordt de AFM afgezet tegen de exploitatie-ontvangsten om zo de grootte van de AFM beter te kunnen inschatten. Het gemiddelde van de laatste 3 jaren wordt genomen om eventuele uitschieters weg te werken.

8. Financiële schulden/ exploitatie-ontvangsten

Dit is het geheel van de financiële schulden op lange en korte termijn volgens de laatste beschikbare jaarrekening en dat wordt afgezet ten opzichte van de exploitatieontvangsten. Deze indicator vergelijkt het bedrag van de openstaande financiële schuld met de exploitatie-ontvangsten die lokale besturen hebben. Dit is een manier om na te gaan in hoeverre een lokaal bestuur over de capaciteit beschikt om het geleende geld terug te betalen.

De resultaten

Voor de resultaten van de verschillende financiële indicatoren verwijzen we graag naar bijlage 1 van dit document.

In een eerste tabel is voor elk lokaal bestuur de score per financiële indicator opgenomen. Daarnaast is er een bijkomende tabel met samenvattende beschrijvende statistieken om de relatieve positie van individuele lokale besturen per financiële indicator te kunnen beoordelen. Deze tabel geeft zowel de verdeling van de scores als de gemiddelden per Belfius hoofdcluster.

Bijlage 1: Financiële indicatoren per lokaal bestuur en beschrijvende statistieken

Lokaal bestuur	Tarief APB	1% APB EO	Tarief OOV	100 OOV EO	Expl.-uitgaven Inwoners	Investerings EO	AFM EO	Fin. schulden EO
Aalst	7,5	2,2%	944	1,8%	1.220	24%	8,2%	80,7%
Aalter	5,9	4,3%	900	2,7%	704	23%	10,7%	62,7%
Aarschot	8	2,8%	944,58	1,9%	1.111	10%	9,3%	54,2%
Aartselaar	4,9	5,%	680	4,7%	698	17%	4,9%	40,3%
Affligem	7	5,1%	785	2,7%	639	12%	7,9%	49,2%
Alken	7	3,8%	850	2,9%	720	9%	7,5%	71,2%
Alveringem	8	1,3%	1417	1,2%	1.504	22%	16,3%	64,%
Antwerpen	8	1,%	850	1,4%	1.162	14%	8,1%	32,2%
Anzegem	8	3,5%	1102	2,4%	735	11%	9,9%	56,4%
Ardooi	6	3,%	598	3,8%	680	19%	20,4%	10,4%
Arendonk	7	2,6%	882	2,5%	889	18%	17,7%	44,6%
As	7,5	3,2%	630	2,%	644	29%	23,4%	0,%
Asse	6,9	2,7%	786	3,%	922	15%	4,9%	98,%
Assenede	7	3,5%	818	2,%	683	12%	13,4%	72,3%
Avelgem	7	2,3%	1259	1,7%	1.019	18%	15,6%	39,8%
Baarle-Hertog	7,2	2,%	879,72	2,4%	1.048	10%	14,9%	0,%
Balen	8	2,7%	880,67	2,1%	883	24%	13,8%	50,2%
Beernem	7,8	3,4%	1080	2,3%	762	24%	7,5%	77,6%
Beerse	6,9	3,%	875	3,2%	1.047	11%	7,4%	40,%
Beersel	6,9	3,8%	680	3,7%	883	10%	14,6%	23,9%
Begijnendijk	8	4,4%	755,67	2,2%	757	18%	7,3%	50,8%
Bekkevoort	7,6	3,5%	882	2,4%	835	20%	7,4%	117,8%
Beringen	7,6	2,7%	955	2,4%	728	23%	13,7%	50,6%
Berlaar	7,8	3,5%	1165	2,%	772	22%	12,7%	48,6%
Berlare	7	2,9%	880	1,9%	1.059	7%	4,6%	89,2%
Bertem	7,5	5,%	661	3,6%	692	10%	7,5%	97,4%
Bever	8	3,%	1071	1,6%	984	10%	9,4%	68,9%
Beveren	5	2,4%	882	3,7%	988	22%	14,4%	162,6%
Bierbeek	7	5,1%	690	2,9%	712	21%	11,7%	68,4%
Bilzen	7,9	2,5%	970	1,7%	883	18%	6,7%	120,%
Blankenberge	6	1,3%	1099	2,2%	1.642	9%	3,4%	84,5%
Bocholt	8	2,7%	976,07	2,5%	560	18%	13,8%	86,8%
Boechout	7,1	4,6%	846	2,4%	664	23%	1,6%	112,8%
Bonheiden	7,5	5,2%	724,18	2,8%	736	16%	9,8%	12,7%
Boom	7,9	1,8%	976	1,4%	1.324	9%	3,9%	109,%
Boortmeerbeek	5,8	5,4%	725	3,6%	627	15%	8,1%	37,2%
Borgloon	8,5	2,4%	1039	1,8%	1.115	18%	7,4%	98,2%
Bornem	7,5	3,5%	929	2,8%	836	17%	5,4%	128,6%
Borsbeek	7	3,3%	787	2,8%	717	11%	5,9%	30,6%
Boutersem	7,6	4,7%	812,34	2,5%	805	16%	7,1%	95,2%
Brakel	8	4,1%	818,64	2,2%	635	21%	12,3%	51,%

Lokaal bestuur	Tarief APB	1% APB EO	Tarief OOV	100 OOV EO	Expl.-uitgaven Inwoners	Investerings EO	AFM EO	Fin. schulden EO
Brasschaat	6	4,4%	566,75	4,%	707	15%	4,4%	48,4%
Brecht	7	4,1%	627	2,7%	668	12%	10,9%	45,8%
Bredene	7	2,2%	1295	1,8%	1.115	17%	10,2%	127,3%
Bree	8	2,7%	944	2,9%	653	25%	8,7%	128,3%
Brugge	6,9	2,%	1007,56	2,%	1.337	17%	8,%	37,4%
Buggenhout	7,8	3,1%	819	2,2%	1.147	7%	5,8%	84,1%
Damme	8	2,8%	1134	1,9%	1.025	16%	11,4%	51,3%
De Haan	5	1,9%	881,61	3,3%	1.363	12%	11,7%	52,5%
De Panne	0	-	1228	2,9%	1.519	19%	9,%	44,1%
De Pinte	6,9	4,8%	875	2,6%	1.035	11%	11,4%	35,7%
Deerlijk	8	3,%	1071	2,7%	697	14%	16,8%	35,2%
Deinze	7,2	3,4%	693	2,3%	892	21%	12,3%	66,4%
Denderleeuw	7,3	3,5%	950	2,%	802	17%	11,9%	32,9%
Dendermonde	7,8	2,3%	881,61	1,6%	1.235	14%	8,5%	20,4%
Dentergem	7,5	3,4%	929	2,%	652	25%	23,9%	0,9%
Dessel	6	2,6%	850	2,4%	878	18%	13,7%	31,2%
Destelbergen	6,9	3,6%	750	2,3%	1.048	9%	9,1%	67,4%
Diepenbeek	8	2,8%	875,31	2,1%	990	9%	9,7%	70,8%
Diest	7,9	2,6%	982	2,1%	949	13%	11,8%	42,4%
Diksmuide	8	1,8%	1354	1,7%	1.171	35%	11,5%	113,1%
Dilbeek	6,9	4,%	740	3,4%	709	22%	11,6%	42,9%
Dilsen-Stokkem	8	2,%	810	1,8%	999	18%	10,%	38,1%
Drogenbos	7	2,3%	724	4,6%	952	22%	8,6%	0,%
Duffel	6,5	3,%	724,18	2,6%	1.072	16%	7,%	123,3%
Edegem	7	4,6%	627	3,2%	923	12%	6,%	83,3%
Eeklo	7,7	2,2%	818,64	2,1%	1.009	9%	6,8%	44,1%
Erpe-Mere	7	5,%	755,67	2,9%	647	16%	9,1%	30,1%
Essen	7,5	3,2%	787	2,8%	665	9%	8,2%	29,2%
Evergem	7,9	3,4%	819	2,2%	897	8%	15,2%	14,1%
Galmaarden	7,5	3,9%	944	2,2%	786	21%	18,2%	92,3%
Gavere	7,3	4,5%	818	2,4%	706	22%	15,6%	52,3%
Geel	7	2,5%	787,15	2,6%	956	10%	6,%	78,8%
Geetbets	8	3,1%	945	2,3%	779	13%	7,3%	98,9%
Genk	7,5	1,8%	850,13	2,5%	960	19%	-1,3%	99,8%
Gent	6,9	1,3%	913,1	1,4%	1.794	12%	1,6%	68,1%
Geraardsbergen	7,8	2,4%	981,62	1,5%	1.012	12%	2,8%	123,9%
Gingelom	8	3,3%	1039	1,3%	874	11%	6,4%	66,7%
Gistel	7,2	3,2%	1070	1,9%	648	14%	12,%	34,8%
Glabbeek	8	3,7%	756	2,3%	902	22%	9,%	65,7%
Gooik	7,3	4,6%	895	2,7%	724	13%	8,2%	79,8%
Grimbergen	6,8	4,%	567	3,7%	735	16%	8,5%	70,6%
Grobbendonk	7,5	3,%	850	2,4%	1.017	13%	5,8%	54,3%
Haacht	7,1	4,4%	756	2,7%	633	12%	8,9%	74,9%
Haaltert	7,2	4,7%	940	2,4%	562	15%	12,8%	76,2%

Lokaal bestuur	Tarief APB	1% APB EO	Tarief OOV	100 OOV EO	Expl.-uitgaven Inwoners	Investerings EO	AFM EO	Fin. schulden EO
Halen	8	3,5%	945	2,5%	661	12%	8%	109,6%
Halle	7,5	2,7%	920	2,4%	902	20%	12,8%	43,6%
Ham	7	3,1%	819	2,7%	673	16%	14,1%	107,9%
Hamme	8	2,5%	1039	1,5%	902	18%	10%	88%
Hamont-Achel	6	3%	730	3,2%	642	25%	13,9%	1,3%
Harelbeke	7,5	3,1%	1350	2,5%	773	24%	5,8%	35,3%
Hasselt	7	2,2%	986,4	2,3%	1.110	20%	11,5%	92,3%
Hechtel-Eksel	8	3,4%	693	2,3%	630	17%	11,9%	36,6%
Heers	7,5	3,1%	1007,56	1,8%	740	11%	9,4%	61,7%
Heist-op-den-Berg	7,5	3,1%	913	2,5%	824	14%	7,2%	36,7%
Hemiksem	7,5	2,7%	976	1,6%	1.115	14%	16,6%	1,1%
Herent	7,7	4,9%	882	2,7%	605	9%	20,8%	66,9%
Herentals	7,2	2,2%	975	2,3%	1.218	19%	8,5%	96,1%
Herenthout	7,5	3,1%	944	2,1%	816	20%	10,7%	32%
Herk-de-Stad	7	3,7%	756	2,5%	709	14%	9,7%	70,3%
Herne	7,9	3,8%	913	2,7%	737	13%	9%	72,4%
Herselt	7,7	3,4%	850	2,3%	676	10%	11,9%	45,9%
Herstappe	5	3,2%	723	3,7%	919	11%	5,3%	0%
Herzele	6,9	3,3%	1007,56	1,8%	1.037	15%	1,9%	117,5%
Heusden-Zolder	7,5	2,6%	935	2,2%	714	20%	12,3%	48,3%
Heuvelland	8	1,6%	1215	1,5%	1.222	15%	10,7%	71,6%
Hoegaarden	7,5	3,4%	787	1,8%	1.080	10%	10%	86,8%
Hoeilaart	6,8	3,3%	693	3%	1.025	12%	9,5%	106,3%
Hoeselt	8,5	3,3%	913	2,5%	657	11%	12,4%	47,3%
Holsbeek	7	4,2%	818,64	2,3%	907	21%	11,2%	101,8%
Hooglede	8	1,8%	1133	1,5%	1.611	18%	7%	75,6%
Hoogstraten	6	2,2%	881,61	2,9%	1.038	11%	15,9%	61,8%
Horebeke	7	5,4%	755	2,6%	499	19%	23,8%	0%
Houthalen-Helchteren	8	2,6%	929	2,4%	781	6%	6,3%	74,7%
Houthulst	7,5	2,9%	1244	2%	679	34%	,8%	208%
Hove	7,5	4,9%	878	2,8%	869	11%	14,1%	11,2%
Huldenberg	8	4,7%	630	3,1%	672	34%	13,6%	90,5%
Hulshout	7	3,3%	818,64	2,3%	938	15%	14,4%	20,5%
Ichtegem	7,7	3%	1070	2%	732	13%	5,3%	52,6%
Ieper	8	2,2%	945	2%	938	20%	12,7%	52,1%
Ingelmunster	8	2,6%	1228	2,1%	571	15%	18,5%	45,8%
Izegem	7	2,7%	1132,29	2,2%	777	11%	7,9%	89,3%
Jabbeke	7,7	3,6%	976	2,4%	705	15%	11,6%	78,5%
Kalmthout	7,5	3,5%	690	3,4%	835	22%	10,3%	56,9%
Kampenhout	7	3,6%	850	2,6%	919	14%	14,1%	79,7%
Kapellen	5	5,5%	551	4,9%	644	16%	5,8%	136,3%
Kapelle-op-den-Bos	7,8	3,9%	818	2,5%	762	21%	9,5%	97,3%
Kaprijke	7,5	3,1%	756	1,9%	1.015	17%	6,5%	93,5%
Kasterlee	7,3	3,9%	714	2,8%	730	24%	20,1%	1,2%

Lokaal bestuur	Tarief APB	1% APB EO	Tarief OOV	100 OOV EO	Expl.-uitgaven Inwoners	Investerings EO	AFM EO	Fin. schulden EO
Keerbergen	6,5	5,4%	577,46	4,%	843	12%	8,1%	96,3%
Kinrooi	6	2,2%	890	1,8%	935	25%	2,9%	108,7%
Kluisbergen	6,5	3,2%	850	2,2%	782	14%	25,2%	18,%
Knokke-Heist	0	-	1200	3,9%	1.186	15%	17,5%	30,3%
Koekelare	7	2,8%	1071	2,%	721	20%	14,8%	45,7%
Koksijde	0	-	1220	2,9%	1.537	16%	9,1%	118,6%
Kontich	5,7	4,4%	690	3,4%	780	12%	11,1%	50,4%
Kortemark	8,5	2,6%	1165	2,2%	701	26%	12,5%	112,1%
Kortenaken	7,8	3,3%	929	2,3%	773	10%	7,3%	95,5%
Kortenbergh	7,9	4,5%	598	3,6%	640	15%	22,6%	13,7%
Kortesseme	8,5	3,2%	1008	1,8%	882	7%	2,7%	110,%
Kortrijk	7,9	1,8%	1102	1,7%	1.339	16%	3,8%	103,9%
Kraainem	7,5	4,4%	598	5,%	590	12%	15,4%	38,6%
Kruibeke	8	3,5%	1228	1,9%	896	9%	7,5%	86,%
Kruisem	7,5	3,9%	693	2,7%	813	17%	19,2%	3,3%
Kuurne	7,9	2,6%	1209	2,5%	707	15%	8,9%	84,%
Laakdal	7,5	3,2%	877	2,2%	826	23%	10,4%	66,2%
Laarne	7,8	3,1%	787	1,8%	1.141	8%	7,8%	47,8%
Lanaken	6,9	2,8%	756	3,2%	726	14%	4,8%	66,9%
Landen	7,9	2,7%	945	1,7%	965	30%	6,%	61,5%
Langemark-Poelkapelle	8	2,%	1196	1,5%	1.282	16%	11,4%	63,4%
Lebbeke	7,5	3,2%	1040	2,%	842	16%	7,1%	95,%
Lede	7,9	3,6%	945	1,9%	859	15%	11,%	48,1%
Ledegem	8	3,1%	1000	2,2%	619	19%	17,2%	24,7%
Lendeledede	8	2,8%	1180	2,1%	756	12%	8,%	112,5%
Lennik	8,5	4,2%	708	2,5%	779	13%	11,8%	84,7%
Leopoldsburg	8	2,8%	850	1,8%	887	15%	10,8%	58,9%
Leuven	6,7	2,4%	975	2,3%	942	16%	9,7%	44,8%
Lichtervelde	7,5	2,4%	1008	1,6%	1.115	16%	12,6%	104,4%
Liedekerke	7,8	3,4%	1038	2,2%	762	11%	-8%	130,8%
Lier	7,9	2,3%	787	2,1%	1.153	16%	4,4%	102,4%
Lierde	7,3	4,4%	850	2,1%	693	17%	9,3%	117,%
Lievegem	7	3,6%	834	2,3%	745	11%	11,4%	53,%
Lille	6,5	4,2%	756	2,7%	669	28%	12,9%	44,5%
Linkebeek	7,8	3,9%	882	3,3%	770	12%	10,4%	50,2%
Lint	8	3,5%	882	1,7%	1.272	18%	6,1%	81,8%
Linter	8	3,8%	920	2,4%	635	19%	10,6%	56,5%
Lochristi	6,9	4,4%	850	3,%	734	19%	11,8%	27,4%
Lokeren	7	3,1%	787	2,4%	811	28%	15,4%	7,3%
Lommel	6	2,7%	819	2,9%	836	22%	11,%	31,6%
Londerzeel	7,9	3,1%	976,07	2,1%	989	13%	7,2%	131,7%
Lo-Reninge	7,7	2,2%	1070	2,3%	763	42%	16,8%	63,2%
Lubbeek	7,5	4,8%	614	2,9%	813	16%	7,5%	70,1%
Lummen	6,7	2,8%	835	2,2%	1.032	25%	11,5%	58,7%

Lokaal bestuur	Tarief APB	1% APB EO	Tarief OOV	100 OOV EO	Expl.-uitgaven Inwoners	Investerings EO	AFM EO	Fin. schulden EO
Maarkedal	7	3,4%	819	1,9%	1.020	22%	13,7%	36,1%
Maaseik	8,5	2,1%	1122	1,7%	930	15%	8,7%	100,9%
Maasmechelen	8,2	1,9%	1039	1,9%	787	15%	5,8%	84,9%
Machelen	5	1,6%	692	3,7%	1.134	23%	10,1%	95,7%
Maldegem	6,9	2,9%	1039	2,3%	909	11%	10,6%	43,7%
Malle	7	3,2%	614	3,4%	861	10%	9,3%	72,9%
Mechelen	6,8	2,3%	1100	1,8%	1.071	21%	-,4%	167,3%
Meerhout	8	2,2%	913	2,5%	1.177	21%	11,5%	70,9%
Meise	8,2	4,4%	755	2,8%	876	9%	12,9%	79,6%
Melle	7,5	4,5%	945	2,6%	615	17%	19,4%	23,7%
Menen	8	1,8%	1134	1,5%	964	17%	6,8%	103,1%
Merchtem	7,1	2,7%	850	1,7%	1.381	9%	6,4%	73,5%
Merelbeke	8	3,5%	910	2,4%	989	20%	9,2%	137,8%
Merksplas	6,5	2,7%	692	2,6%	936	35%	14,7%	32,1%
Mesen	9	1,7%	1196	1,4%	814	38%	10,8%	119,8%
Meulebeke	7	2,4%	1039	2,1%	798	21%	12,5%	112,4%
Middelkerke	4	1,2%	1202	2,6%	1.643	14%	15,3%	73,6%
Moerbeke	7	3,8%	1170	1,8%	768	23%	9,8%	125,4%
Mol	7,7	2,5%	756	2,3%	1.018	15%	7,9%	81,4%
Moorslede	8	3,4%	1134	1,9%	656	22%	12,5%	104,2%
Mortsel	6,5	3,4%	830	2,7%	1.146	23%	9,9%	113,7%
Nazareth	6,9	3,3%	787	2,9%	1.057	14%	13,3%	46,2%
Niel	8	3,2%	1263	1,8%	783	26%	-,7%	233,7%
Nieuwerkerken	7,7	3,7%	945	2,4%	587	14%	14,6%	59,9%
Nieuwpoort	5	1,4%	1071	2,3%	2.213	20%	9,2%	81,4%
Nijlen	7	4,4%	819	2,1%	713	12%	5,1%	68,6%
Ninove	7,5	3,4%	866	2,2%	888	16%	9,4%	36,9%
Olen	6	3,3%	630	4,2%	791	17%	9,9%	15,7%
Oostende	6,5	1,3%	1259,45	1,9%	1.539	14%	8,8%	82,1%
Oosterzele	7,8	4,7%	950	2,1%	663	16%	8,8%	123,7%
Oostkamp	8	3,2%	945	2,1%	866	17%	11,3%	109,1%
Oostrozebeke	7,5	2,1%	1020	2,4%	1.227	15%	9,1%	91,8%
Opwijk	7,8	3,1%	850,13	1,9%	1.116	22%	5,4%	86,7%
Oudenaarde	7	2,7%	756	2,1%	1.029	27%	10,2%	80,5%
Oudenburg	7,7	2,3%	1243	1,3%	1.126	23%	6,5%	117,4%
Oud-Heverlee	6,5	5,7%	693	3,4%	775	17%	9,1%	99,8%
Oudsbergen	6,5	3,4%	838	3,1%	622	13%	15,7%	4,7%
Oud-Turnhout	7	3,9%	756	3,5%	661	17%	10,4%	67,6%
Overijse	7	4,1%	535	4,5%	881	17%	12,2%	73,7%
Peer	8	2,7%	975	2,3%	736	21%	9,3%	66,8%
Pelt	6	3,5%	741	3,3%	588	24%	14,5%	21,1%
Pepingen	7,5	4,2%	850	2,5%	839	15%	11,3%	71,9%
Pittem	7,5	2,1%	1023,3	2,1%	1.033	19%	17,5%	65,6%
Poperinge	8	1,7%	1215	1,6%	1.227	25%	3,8%	95,4%

Lokaal bestuur	Tarief APB	1% APB EO	Tarief OOV	100 OOV EO	Expl.-uitgaven Inwoners	Investerings EO	AFM EO	Fin. schulden EO
Putte	7,5	3,9%	840	2,6%	686	13%	6,5%	123,6%
Puurs-Sint-Amands	7,5	3,4%	941	2,2%	929	22%	7,9%	71,7%
Ranst	6,5	4,8%	705	2,9%	635	15%	15,0%	35,4%
Ravels	6	2,7%	787,15	2,9%	769	31%	23,0%	5,6%
Retie	7,3	3,2%	857	2,5%	783	24%	11,5%	62,6%
Riemst	8	3,5%	882	2,3%	590	18%	12,1%	78,1%
Rijkevorsel	7,4	2,5%	837,53	2,6%	947	20%	13,3%	42,2%
Roeselare	8,5	2,2%	1140	2,2%	816	18%	5,4%	93,2%
Ronse	8	1,7%	944	1,9%	954	10%	9,8%	69,1%
Roosdaal	7,5	5,1%	661,21	2,7%	624	19%	8,4%	44,6%
Rotselaar	6,5	4,9%	913,1	2,7%	634	13%	6,9%	130,1%
Ruiselede	6,5	3,5%	945	2,6%	592	20%	20,3%	22,6%
Rumst	6,5	4,4%	787	2,3%	606	20%	16,6%	96,3%
Schelle	6,1	4,1%	875	2,5%	676	23%	9,7%	54,4%
Scherpenheuvel-Zichem	8,5	3,3%	1008	1,9%	677	6%	9,4%	102,8%
Schildde	5	5,0%	551	5,5%	782	12%	12,0%	41,8%
Schoten	6,5	3,6%	724,18	3,3%	894	8%	12,5%	54,8%
Sint-Genesius-Rode	6	3,8%	652	4,1%	907	20%	20,0%	45,5%
Sint-Gillis-Waas	7,9	3,5%	945	2,2%	817	22%	5,1%	90,3%
Sint-Katelijne-Waver	7,3	3,6%	880	2,6%	912	18%	5,2%	27,0%
Sint-Laureins	7	2,3%	881,6	1,5%	1.147	25%	13,5%	65,3%
Sint-Lievens-Houtem	7,9	4,2%	941	2,2%	743	12%	17,8%	5,2%
Sint-Martens-Latem	5,5	6,3%	472	5,3%	828	17%	19,2%	20,5%
Sint-Niklaas	8,5	2,0%	834,38	1,9%	1.074	16%	4,2%	97,9%
Sint-Pieters-Leeuw	7,4	3,2%	566,75	3,3%	799	17%	7,3%	69,7%
Sint-Truiden	8	2,7%	944,58	2,4%	1.067	21%	1,1%	144,5%
Spiere-Helkijn	7	2,5%	1400	2,3%	909	18%	6,0%	57,6%
Stabroek	6,5	4,5%	755	2,9%	650	21%	6,0%	45,6%
Staden	8	2,1%	1150	1,9%	1.013	22%	18,4%	77,6%
Steenokkerzeel	6,7	4,2%	661,21	4,4%	714	15%	10,2%	55,6%
Stekene	8	3,7%	976	2,1%	666	34%	6,3%	93,7%
Temse	8	2,6%	944,58	1,9%	1.027	13%	8,3%	89,9%
Ternat	6,9	4,3%	802,9	3,0%	705	19%	8,0%	107,4%
Tervuren	6,7	3,6%	614	3,4%	1.126	27%	4,6%	137,3%
Tessenderlo	7	2,5%	850,13	3,0%	957	14%	17,0%	17,3%
Tielt	7,5	2,3%	1032	2,3%	1.038	10%	11,5%	66,6%
Tielt-Winge	8,5	3,4%	850,13	1,8%	958	13%	8,5%	79,7%
Tienen	7,6	2,6%	982	2,3%	947	9%	4,2%	77,0%
Tongeren	7,9	2,1%	900	1,8%	1.138	22%	5,5%	105,1%
Torhout	8	2,3%	1102	1,6%	1.157	8%	6,9%	59,9%
Tremelo	7	4,6%	567	3,5%	700	21%	6,4%	106,4%
Turnhout	7,5	1,6%	913	2,0%	1.173	11%	10,1%	11,5%
Veurne	7	1,2%	1209	1,5%	1.999	8%	11,9%	64,0%
Vilvoorde	7,2	2,4%	960	2,6%	969	22%	11,5%	41,8%

Lokaal bestuur	Tarief APB	1% APB EO	Tarief OOV	100 OOV EO	Expl.-uitgaven Inwoners	Investerings EO	AFM EO	Fin. schulden EO
Vleteren	7	2,4%	1259,45	2,%	754	26%	9,6%	103,5%
Voeren	7,5	2,8%	945	2,4%	785	9%	13,4%	78,6%
Vorselaar	7,5	3,4%	756	2,%	879	9%	11,%	0,%
Vosselaar	7,5	4,3%	630	3,%	761	18%	10,1%	38,6%
Waasmunster	7,4	4,2%	913,1	2,7%	828	17%	6,6%	202,1%
Wachtebeke	8,5	2,6%	945	1,3%	1.053	10%	2,4%	39,%
Waregem	6,8	2,2%	1006	2,1%	1.132	22%	15,8%	36,5%
Wellen	7,8	,2%	850	3,2%	643	30%	7,%	100,2%
Wemmel	6,5	3,3%	693	3,4%	963	4%	14,1%	62,8%
Wervik	8	2,7%	1259	1,7%	888	17%	8,7%	52,8%
Westerlo	7	2,9%	692	2,6%	1.013	15%	17,%	48,7%
Wetteren	7,5	2,4%	976	2,%	1.037	13%	8,5%	47,6%
Wevelgem	6,8	2,5%	1133,5	2,1%	948	18%	10,%	99,1%
Wezembeek-Oppem	7,2	4,9%	535	4,8%	657	9%	8,%	23,%
Wichelen	7,5	2,9%	881,61	1,7%	1.110	11%	5,9%	81,2%
Wielsbeke	7,5	2,%	1007,56	2,8%	1.226	23%	11,4%	169,7%
Wijnegem	5,5	3,%	850	4,5%	1.163	24%	4,3%	80,8%
Willebroek	7,5	2,2%	992	1,7%	1.088	13%	5,4%	80,4%
Wingene	7,8	3,2%	1008	2,7%	695	24%	11,8%	53,5%
Wommelgem	5	3,9%	630	4,2%	720	17%	17,9%	0,7%
Wortegem-Petegem	7,7	4,1%	882	2,5%	764	23%	15,1%	95,9%
Wuustwezel	7	3,4%	740	2,7%	695	18%	12,%	36,3%
Zandhoven	7	4,3%	614	3,4%	580	10%	11,2%	55,4%
Zaventem	5	2,7%	472	5,4%	817	18%	11,9%	77,7%
Zedelgem	8	3,6%	945	2,5%	653	17%	14,8%	35,8%
Zele	7,8	2,3%	870	2,%	994	9%	9,%	84,3%
Zelzate	7,5	2,5%	913,1	1,6%	594	12%	6,1%	59,9%
Zemst	7	4,6%	693	2,3%	832	28%	11,5%	75,5%
Zoersel	6,5	4,6%	589	3,5%	813	15%	6,3%	69,4%
Zonhoven	8	3,5%	850	2,7%	690	9%	10,8%	12,1%
Zonnebeke	8	2,6%	1196	1,9%	865	25%	17,1%	26,9%
Zottegem	7,5	2,9%	1070	1,7%	1.130	30%	5,8%	136,3%
Zoutleeuw	8,3	2,5%	945	1,9%	1.116	14%	4,5%	91,6%
Zuienkerke	7	3,%	1133,5	2,6%	949	19%	19,2%	20,9%
Zulte	5,9	4,%	875	2,5%	632	18%	17,9%	57,5%
Zutendaal	8	3,1%	788	2,7%	767	16%	10,8%	59,4%
Zwalm	6,9	5,2%	819	2,1%	645	23%	15,8%	17,1%
Zwevegem	7,5	2,5%	1228	1,6%	1.028	28%	9,9%	89,1%
Zwijndrecht	2,5	2,7%	913	3,3%	954	21%	9,8%	44,9%

Beschrijvende statistieken	Tarief APB	$\frac{1\% \text{ APB}}{\text{EO}}$	Tarief OOV	$\frac{100 \text{ OOV}}{\text{EO}}$	$\frac{\text{Expl.-uitgaven}}{\text{Inwoners}}$	$\frac{\text{Investerings}}{\text{EO}}$	$\frac{\text{AFM}}{\text{EO}}$	$\frac{\text{Fin. schulden}}{\text{EO}}$
Minimumwaarde	0	0,2%	472	1,0%	499	4,4%	-4,7%	0,0%
Eerste kwartiel	7,0	2,5%	786	2,0%	712	12,4%	7,2%	42,8%
Tweede kwartiel	7,5	3,1%	882	2,3%	840	16,4%	9,9%	66,8%
Derde kwartiel	7,9	3,8%	994	2,8%	1021	21,1%	12,7%	93,3%
Maximumwaarde	9	6,3%	1417	5,5%	2213	42,0%	25,2%	233,7%
Gemiddelden Belfius cluster	Tarief APB	$\frac{1\% \text{ APB}}{\text{EO}}$	Tarief OOV	$\frac{100 \text{ OOV}}{\text{EO}}$	$\frac{\text{Expl.-uitgaven}}{\text{Inwoners}}$	$\frac{\text{Investerings}}{\text{EO}}$	$\frac{\text{AFM}}{\text{EO}}$	$\frac{\text{Fin. schulden}}{\text{EO}}$
Gem. met economische aantrekking	7,0	2,9%	890	2,7%	924	18%	10,1%	65,7%
Grote en regionale steden	7,4	1,9%	990	1,9%	1.195	17%	5,4%	77,8%
Kustgem.	3,4	1,5%	1150	2,7%	1.527	15%	10,7%	76,5%
Landelijke gem.	7,4	3,2%	957	2,3%	842	20%	12,7%	64,1%
Verstedelijkte gem.	7,8	2,6%	960	1,9%	946	15%	7,4%	79,1%
Woongem.	7,4	3,8%	824	2,6%	809	16%	10,1%	68,2%
Totaalgemiddelde	7,2	3,2%	896	2,5%	892	17%	10,2%	68,2%

Bijlage 2: de financiële normen van de Vlaamse gemeenten

De Vlaamse overheid legt in de BBC-regelgeving dwingende normen op waaraan de meerjarenplannen (niet de jaarrekeningen) van elke gemeente moeten beantwoorden:

- Het **beschikbaar budgettair resultaat** (een ‘toestandsevenwicht’) moet jaarlijks groter zijn dan nul. Dat houdt in dat de gecumuleerde totale ontvangsten elk jaar minstens even groot zijn als de gecumuleerde totale uitgaven, of het tekort wordt gedekt met overschotten uit het verleden.
- De **autofinancieringsmarge – AFM** (een ‘structureel evenwicht’) is het saldo dat overblijft van de exploitatie-ontvangsten als alle exploitatie-uitgaven én de periodieke aflossingen van de opgenomen leningen vereffend zijn. Het is de *marge* van een lokaal bestuur om zelf (*auto*) nieuw beleid te *financieren*. De AFM moet positief zijn op het einde van de planningsperiode (dus in 2025). Een negatieve AFM in de loop van de planningsperiode vormt niet noodzakelijk een probleem, maar waakzaamheid is in die gevallen wel geboden. Het kan wijzen op een beperkt financieel draagvlak. Die besturen moeten uit de reserves putten om hun exploitatie-uitgaven en schulden te betalen (en kunnen uiteraard geen nieuwe investeringen doen of nieuwe leningen aangaan).

Ook de Europese regelgever legt financiële normen op aan de EU-lidstaten: het zogenaamde ESR-vorderingensaldo en de schuldgraad. De lidstaten moeten zelf bepalen hoe de verschillende overheidsniveaus (federaal, regionaal, lokaal) gezamenlijk die norm behalen. Dat gebeurt in België volgens een ‘intern Belgisch stabiliteitsprogramma’. De ESR-norm is dus een norm voor het geheel van de (lokale) overheid, niet voor elke individuele gemeente.

De BBC-regelgeving is zo opgevat dat de Vlaamse toezichthouder in staat is om te voldoen aan de rapporteringsverplichtingen over de financiën van de lokale besturen in ESR-termen. Het ESR-vorderingensaldo is het verschil tussen alle ontvangsten en uitgaven van een overheid (dus ook de investeringsuitgaven) zonder de kapitaalverrichtingen. Aan de ontvangstenzijde worden de nieuwe leningen en de opbrengsten uit de verkoop van participaties (financieel vaste activa) niet meegeteld. Aan de uitgavenzijde tellen we de aflossingen van de leningen en de aankoop van participaties niet mee⁶.

Het **saldo van de exploitatie- en de investeringsverrichtingen** in BBC-termen loopt grotendeels parallel met het ESR-vorderingensaldo, zo leert de ervaring van de afgelopen lokale bestuursperiode. Dat hoeft niet te verbazen. Het ESR-vorderingensaldo is precies het saldo van alle ontvangsten en uitgaven zonder de kapitaalverrichtingen. In die zin is het BBC-saldo van de exploitatie- en de investeringsverrichtingen een goede graadmeter voor het uiteindelijke ESR-saldo berekend door het INR.

⁶ Voor de vaststelling van het ESR-vorderingensaldo van de Vlaamse gemeenten wordt het berekende bedrag nog bijgestuurd door het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR), dat verantwoordelijk is voor de officiële rapportering van de financiën van de Belgische overheden aan de Europese verantwoordelijke instanties (Eurostat). Het gebeurt dat het INR van oordeel is dat bepaalde boekingen zoals die zijn gebeurd binnen de BBC-context niet sporen met de macro-economische logica van het ESR-systeem. Het INR voert dan correcties door.

Bijlage 3: besturen waarvan de definitieve jaarrekening 2019 op 3 augustus 2020 nog niet beschikbaar was in de databank van ABB (en dus enkel de gegevens van een voorlopige jaarrekening digitaal hebben ingediend)

Aalter	Kluisbergen	Rumst
Aartselaar	Kontich	Schelle
Bertem	Kortesseem	Tremelo
Bornem	Kruisem	Turnhout
Brakel	Laakdal	Veurne
Essen	Landen	Waasmunster
Herk-de-Stad	Lede	Wellen
Herstappe	Merchtem	Wezenbeek-Oppem
Herzele	Merksplas	Wijnegem
Heusden-Zolder	Meulebeke	Wommelgem
Hooglede	Nieuwpoort	
Jabbeke	Olen	
Kalmthout	Riemst	
Kampenhout	Rijkevorsel	